

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 8.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov vsake v petito; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Carintia 25. Odpriete reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je m.č.“

Zaključek.

(Konec).

Danes nam je govoriti o zaključku, kojega smemo izvajati iz podatkov ljudskega štetja v Istri. Kakor smo že javili, našli so v Istri 118.301 Italijanov, 140.378 Hrvatov, 44.571 Slovencev in 470 Rumuncv. Rumuncv je tako naznatno število, da ni vredno, da bi jih poštevali gledé na etnografske odnose po Istri. V Istri treba je torej poštovati Hrvate, Slovence in Italijane.

Istrsko vprašanje postalo je aktuelno in izvestno ne izgine raz dnevni red, dokler se ne reši povoljno. Dolžnost je vsem onim, kojim je še kaj do pravice in resnice, ne prestanto na to delati, da ti naši avstrijski Irci zadobé pravice svoje in da postanejo enakopravni svobodni državljani.

Tudi državni zbor bavil se boče v kratkem s kričočimi istrskimi zadevami, ko pride na vrsto verifikacija gospoda Vergottinija prečudne izvolitve. Povodom te obravnave pridejo stvari na dan, ki so naravnost neverjetne ali vendar resnične. Gledé istrskih odnosov mej italijansko in slovansko narodnostjo na jedni, in vladnimi organi na drugi strani, vsklikne izvestno ves svet: ne, to ni mogoče! In vendar ni le mogoče, ampak povsem resnično. Poslanca naši podprli bodo trditve svoje z dokazi, kojih omajati ne bodo mogli mnogobrojni sofizmi, koje budemo izvestno čuli toliko z italijansko, kolikor z nemško-liberalne strani.

Da je vse dosedanje razmerje v Istri nezmišljalno — oja, še več: najhujša krivica —, razvidno je najjasneje iz vspehov ljudskega štetja. Tudi po večini okrajev uboge Istre — po onih namreč, kjer neomejeno gospodarijo nasprotniki naši — postopali so istotako, kakor so postopali pri nas v Trstu. Tudi po teh okrajih umakniti se je moral znanstveni in praktični smoter ljudskega štetja oni tendenciji, koja je prevladovala pri nas in koja smo v zadnji številki primerno označili. Da pa istrski naši nasprotniki ni za las ne zaostajajo za tržaškimi in jih morda v marsičem še prekašajo je znana stvar. In vendar tolik

napredek na naši strani! Našli so nas Slovanov 185.249, dočim je Italijanov samo 118.301. Poskočili smo od leta 1880 sem za celih 20.297 duš. Ako bi se pa bila štetev izvršila brez vsakoršnih vplivov in brez pritiska, pomnožili bi se bili mi še za najmanj 15.000 duš, za katero število bi se bilo seveda naštetih število Italijanov zmanjšalo, tako, da smemo po vsej pravici trditi, da sti dve tretjini prebivalcev istrskih slovanskega in le tretjina italijanskega rodú. To je zaključek iz podatkov ljudskega štetja glede na Istro.

Številke govore! Številke so najzanesljivejša prēmisa (preduslovje) in iz te prēmise morala bi vlada izvajati povsem naravne posledice, to je: urediti postopanje svoje. Ako bi hoteli pripoznati nemško-liberalnim in italijanskim mogotcem veljavno načelo — kjer imaš moč v svojih rokah, zatiraj! — zahtevali bi po vsej pravici, da Slovani absolutno gospodujejo nad Italijani. Mi pa tega ne zahtevamo, ker se ne moremo niti za parlamentarno življenje spoprijazniti z brezpogojnim načelom večine in bi bilo želeti, da se poslovniki red zbornice naše premeni v takem zmišlju, da se manjšine obvarujejo vsaj pred najhujšimi krivicami. Ako pa načela večine celó za parlamentarno življenje ni možno brezpogojno v sprejeti, kamo-li, da bi načelo to vsprejeli gledé na mejebojno življenje posamičnih narodnosti. Načelo pravice je jedino, kojemu bi se mi pokorili. Le točna izvedba tega načela v vsem javnem življenju je pot, koja nas more dovesti do onega cilja, ki je podlaga vsakateremu napredku: do mejebojnega miru.

Zato pa zahtevamo — oprti na številno razmerje prebivalstva —, da se istrskim Slovanom dadó iste pravice, v narodnem, narodnogospodarskem in političkem pogledu, kakoršne uživajo njih sodeželani Italijani — zahtevamo, da se proizvede ravnopravnost! To zahtevamo in tako bi moralo biti. In kako je v resnici? Da čujemo! Jedna tretjina prebivalstva je v deželnem zboru v večini, dve tretjini sti v manjšini: jezik jedne tretjine uživa v zbornici tej vse pravice; — poslanci, za-

stopajoči dve tretjini, pa so izpostavljeni godim insultam in zasramovanjem, ako odpro usta, da spregovore le besedico v jeziku svojih volilcev; zastopnike dveh tretjin morajo za časa zborovanja celó redarji stražiti, da jih poulična sodrga ne preganja se svojim srdom; jedna tretjina prebivalstva ima na Dunaji tri zastopnike, dve tretjini pa samo jednega; jezik jedne tretjine je službeni jezik malone vsem javnim uradom — državnih ne izvzemši —, dočim so jeziku dveh tretjin prebivalstva vrata uradov s tremi ključi zaprta in je izjema zares bela vrana; jedna tretjina ima ljudskih in srednjih šol v povoljnem številu, za dve tretjini je pa ljudsko šolstvo — o srednjih šolah niti ne govorimo — v najprimitivnejšem stanu. In tako bi lahko pisali činjenico za činjenico, da ne bi bilo z lépa konca. Tak bi bil torej pogled na političko stran — tužen pogled zares. Skoro še tužnejši je pa pogled v socijalno življenje doli po Istri: kdor hoče spoznati pariže, rajo, ta naj obrne korak svoj doli v Istro. Ako bi hoteli pisati o tem predmetu, pomakali bi pero svoje v — žolč in prekipeči bi utegnili po žilah naših in bi nas morda gospod državni pravdnik opozoril na meje, koje nam je predčrtala ne baš uzorna tiskovna postava naša. Zato pa pustimo to in odstopimo besedo onim gospodom, koji smejo povedati vse in brez ovinkov. Upamo, da storé svojo dolžnost. Vsaj to jih ne bode stalo obilo truda: predložé naj vladi zaključek, ki se nam sam po sebi ponuja iz podatkov dovršenega ljudskega štetja, koji zaključek pravi, da sti dve tretjini prebivalstva istrskega slovanskega rodú. Dve tretjini pa smeti zahtevati iste pravice, koje uživa jedna tretjina. Ne gospodstva, temveč enakopravnosti zahtevamo!

Dopolnilne volitve v Gorici.

V Gorici 24. maja.

„Edinost“ je že poročala ob uspehu dopolnilnih volitev za goriško mestno sta-

rašinstvo v III. in II. razredu. V III. razredu dobili so naši kandidatje Žiga grof Attens 239, zemljemerec in upokojeni stotnik Josip Candolini 250 in zdravnik dr. Emilj Grešič 262 glasov. Nasprotniki so dobili: dosedanji župan dr. Maurovich 217, don Zoratti 215 in Strechel 219.

Kdor pozna naše razmere, čudi se po vsaj pravici obnemoglosti lažko-liberalne stranke, ki je v svojo listo sprejela Zoratti-ja in Strechel-na, katera sta do zadnjega časa bila pristaša konservativne stranke in sta malo pred volitvami uskočila v liberalni tabor. Ne zavidamo jima nove družbe!

Pri tej priliki so se nam v pravi luči pokazali goriški klerikalci, oziroma pristaši tukajšnjega društva „Circolo cattolico“. To društvo je bilo povabljeno, naj bi sedelovala pri letošnjih dopolnilnih volitvah proti liberalni stranki, dasi je skoro brez vsakega upliva na politično življenje v našem mestu. A gospodje so se izjavili, da se volitev ne udeležé — in so tako ves boj prot laškimi liberalcem pustili našej stranki. Izvedeli smo iz zanesljivega vira, da je „katoliško društvo“ prišlo do tega sklepa zato, ker so liberalci sprejeli v svojo listo tudi znanega duhovnika — don Zoratti-ja čes, da „katoliško društvo“ ne sme očitno nastopiti proti duhovniku.

V tem se nam kaže skoro posnemanja vreden izgled med laškimi in slovanskimi klerikalci. Ko je pri nas na Goriškem vsled splošne želje kandidoval za državni zbor uzoren duhovnik — dr. Anton Gregorčič, znano je, kaj vse so počenjali proti njemu isti somišljeniki in udje goriškega „katoliškega društva“. Proglasili so ga kot liberalca jedino zato, ker je deloval v družbi s slovanskimi posvetnimi razumniki, katere klerikalci ob vsaki priliki zlobno med liberalce potiskajo, in zaradi tega šteli so si v „sveto“ dolžnost, napeti vse svoje žile, da bi dr. Gregorčič padel in da bi bil izvoljen vitez Tonkli. — Zdaj pa, ko je duhovnik dosti čudne barve uskočil v ultralaški libe-

PODLISTEK.

Ruska Ofelija.

Povest, iz ruščine prevél — r.

Nekega dne bil sem pri svojem prijatelju, nadarjenem, mladem literatu v gostih, pri katerem se je zbiral čisto krog tovarišev in prijateljev. Dobrosrčnost njegova, njegov čisti, odkriti značaj, njegovi zanimljivi govori vlekli so k njemu vse znance njegove; razven tega bil je uverjen vsakdo srečati pri njem različno, zabavno društvo. Ta večer, o katerem vam pripovedujem, obljubil mi je seznaniti me z mladim Francozom, kateri je pred nedavnim časom prišel v Rusijo. Prijatelj moj seznanil se je slučajno z njim in ga o tej priliki poprosil, naj ga poseti, kar je mladi človek tudi obljubil in storil ter s tem očividno iznenadil vse društvo. Gaston Beranz naredil je na vse pričujoče kaj prijeten utis: z njegovo blagorodno, lepo zunanostjo in se prostim vedenjem pridobil si je kmalu vse društvo. Zmotili so se oni izmej nas,

ki so pričakovali v njem Francozom svojstveno živost, blesteče ostroumje ter ognjeno in spretno govorjenje. Govoril je malo ter se držal žalostno. Iz zanimanja do tujega gosta pričeli smo se pogovarjati v francoskem jeziku. Govorili smo o vsakoršnih predmetih: o političnem hudem položaju, o tedanjem meščanskem življenju, reševali literarne novosti, menili se o poslednjih znanstvenih odkritjih ter se spominjali znancev, s katerimi se nismo že dolgo videli. Bilo je v jeseni.

„Kje li je Petrov? zakaj ga ni videti tako dolgo?“ vprašal je gospodarja jeden izmej gostov.

„Petrov? Ali še morda ne znate? Revez zblaznel je in že so pretekli trije meseci, odkar je v norišnici.“

„Zblaznel! Petrov! zakaj? Tako brezskrben in vesel človek! Ali je zblaznel radi ljubezni? Preteklo zimo govorili so, da se je močno zaljubil v neko našo gladiščno krasotico.“

„Nikakor ne radi ljubezni! Izgubil je vse premoženje ter mislil tudi, da dospé

do višje službe, po kakršnih koli špekulacijah. Nade njegove se niso uresničile; počel je žalovati, pal v melanholijo, a melanholija razvila se mu je v nezdravljivo duševno bolezen. — Kdo zblazni-li še v našem, zdanjem materijalnem veku od ljubezni? Časi Abeljarov in Ofelij, Julij in Romejev in drugih mučencev ljubezni so že zdavnej prešli. Zdaj se zblazni iz drugih vzrokov. Čezmerna napreženost telesa, bolna čestihlepnost, pohlepnost po bogastvu in slabost našega fizičnega organizma — to so motivi pogostih slučajev blaznosti v zdanjej dobi, a nikakor ne ljubezen.“

„Vi menite, da ni več Ofelij na svetu, da je minola doba ljubezni?“ rekel je nakrat, nepričakovano Gaston Beranz. „Motite se. Ljubezen je nesmrtna; baš tako samooblastno vlada dandanes čez ljudi, kakor je o začetku sveta in vladala bo tudi, do poslednjega človeškega vzdihla na zemlji. Kolikor časa bo stal svet, toliko časa ne bodo se rešili ljudje čarobnosti te fata-morgane. Vi skeptiki se smehljate na

to, vi, kakor se mi dozdeva, smatrate moje besede romantičnim blodnjam; a baš vaša zdanja Ruska Ofelija bila je povod mojega prihoda v Rusijo, povod strašnega gorja, ki je porazil moje rodovino.“

Izvanredno razburjen umolknil je mladenič. Vsi pričujoči zanimali smo se za dramo, skrito v njegovih besedah. Iz razumljivega čustva olike in čislanja k tujem gorju, drznil ni se nikdo prositi ga, povedati nam svojo povest.

Umevno je, da je obudil v nas veliko pozornost in radovednost.

„Gospoda,“ nadaljeval je, — „še sem pretresen od tega, kar sem nedavno preživel; gorje moje je še tako sveže, da se še ne morem samega sebe premagovati. Dá-si vas skoraj ne poznam, ali ker sem že pričel o tem govoriti in ste se vsi s sočutjem k meni obrnili, povedati vam hočem žalostno povest ljubezni, katere žrtev je bil moj nesrečni brat.“ Verjetno je, da smo ga vsi zato prosili. Gaston Beranz, okoli katerega smo sili, začel je svojo povest: (Dalje prih).

ralni tabor, ko so znani goriški laški „patrijoti“ z vsemi možnimi sredstvi delovali za zmago nad pošteno slovensko-laško stranko, a zdaj pa nič, zdaj se jim že zdelo to v redu in niso niti mezinca ganili proti lahonski klikli, jedino zato, ker se je v ložjo dosego svojega namena skrila za — duhovsko suknjo.

Toda v kljub temu in v kljub prečudenemu vladinemu vedenju zmagali smo po hudem in strastnem volilnem boju. Ta poraz je liberalce kar poparil, tako da se za drugi razred niso upali niti s svojim kandidatom na dan.

Naša stranka je medtem postavila kandidatom Karola grofa Lanthierija. Kar čez noč pa so se liberalci, klerikalci in vlada združili za — Konrada pl. Fabrisa, ravnatelja zavodu „Monte di Pretà“. Mož je v vsakem oziru pošteni in je bil namenjen kot kandidat naše stranke za prvi razred. Omeniti moramo še, da je pl. Fabris župan slovenski občini Št. Ferjan v Brdih, kjer je nenavadno priljubljen. Ako bi bila naša stranka mogla le slutiti, kaj nasprotniki nameravajo, bi niti ne postavljala svojega kandidata, ampak bi kompaktno glasovala za pl. Fabrisa. Ker je pa ta kandidatura bila razglašena še le tikoma pred volitvijo, vezala nas je strankina disciplina, da smo glasovali za grofa Lanthierija.

Čegava je zasluga, ako so laški liberalci tako nizko padli, da naše kandidate pobirajo za svoje? To bi morala dobro vedeti slavna vlada in goriški klerikalci! In vendar smo morali v petek 22. t. m. doživeti pomilovanja vredno resnico, da so tekali po mestu z bruni klerikalci in liberalci za jednega in istega kandidata in da je policijski komisar pred volilno dvorano priporočal c. kr. uradnikom g. Fabrisa kot vladinega kandidata ter ponujal nanj glaseče se glasovnice. Res, kaj jednekega je mogoče le v Gorici! A to smo si goriški Slovenci dobro zapomnili, da se v bodoče ne bomo dali od nikogar več slepiti in da niti vladinim krogom ne pojdemo več na lep, ko bodo hoteli z našo pomočjo krotiti kake neljube jim — prevroče goriške življe.

V drugem razredu je kakih 650 volilcev. Na volišče jih je prišlo le 358, ker se je večini studila nenaravna zveza novih „prijateljev“, ki so šli v boj proti tisti stranki, kateri se ima Gorica zahvaliti, da se razmere obračajo na bolje. Konrad pl. Fabris je dobil 211, grof Lanthierija pa 144 glasov. Za Lanthierija so glasovali le Slovenci, nekateri Nemci in le tisti Italijani, na katere imamo Slovenci tolik upliv, da vselej z nami glasujejo. Z gosp. Fabrisem smo Slovenci povsem zadovoljni. Bog ne daj nikoli slabših starešin.

V obče so se slovenski volilci uzorno vedli. V III. razredu prišli so skoro do zadnjega moža na volišče — vsch blizu 200 — od katerih so le 3 poljski čuvaji glasovali z nasprotno stranko. — Slava zavednim slovenskim volilcem goriškega mesta!

Črvi, kateri glodajo naša narodna društva.

Uverjeni, da je bil g. dopisniku le dober namen, priobčimo nastopni članek, dasi se nam vidi sodba tu pa tam nekoliko ostra.

Ako pogledmo v zgodovino naših narodnih društev po deželi, vidimo, da pozdravi našeljudstvo z največjim navdušenjem vsako novo društvo, da se vsi veljavni možje vpišejo kot člani. Saj je vsako narodno društvo ono ognjišče, na katerem se vrže marsikakemu rodoljubu iskrica, katere se spremeni v poznejših letih v žareči plamen, ki ga navdušuje v boju proti našim narodnim sovragom. A le prevečkrat, le prerado izgine to navdušenje pri mladih društvih, in oni člani, kateri

so iz začetka mislili, da bode redno za hajali čitati časopise, ohladé se počasi zanje vedno redkejšje zahajajo k vajam in počasi se odtegnejo vsakemu delovanju na narodnem polju. Dasi ima lepo peta pesem že sama na sebi nekaj navduševalnega, kar vsodbuja pevce in nepevce k petju, vendar se ohladi tudi ta ljubezen s časom. In kaj ja neki temu vzrok?

Ni nam ga treba daleč na okolu iskati, saj ga le prepogostoma povsod najdemo. Društvo je jedva otvorjeno, pevci še niso vajeni petju in kar hitro se mora napraviti veselica z najtežjimi skladbami. In kdo je temu kriv, da slišimo pri še tako slabih zborih tako grozno težke pesmi? V prvi vrsti bi hotel imenovati slovensko časopisje in v drugi šele pevovodje. Vi, g. urednik, imate toliko rodoljubja, toliko ljubezni do naše svete stvari, da vam nikakor ni mogoče, da bi grajali kako slabo peto pesem, ampak z največjim navdušenjem hvalite vsak nastop, bodisi slab ali dober. Vam ni mogoče, da bi začeli udrihati po kakem slabem samospjevu, ampak raje zamolčite vse pogrške, katere ste opažali pri takih nastopih, ker nikakor nočete, da bi s kako opazko koga razžalili in bi mu ohladili gorečnost do društvenega delovanja. A človeku je treba tudi včasih nekoliko odkritosrčnemu biti. In veste li, kaj je posledica temu vašemu molčanju? Da moramo le prevečkrat slišati najlepše pesmi tako spakodrane, da človeka kar ušesa bole. Mesto, da bi nam potem pesem ugajala, mesto, da bi se vsi za njo navdušili in bi jo tudi mi poslušalci kasneje prepevali, zgodi se baš nasprotno in pesem se izgubi v pozabljivosti.

Le prevečkrat najdemo na deželi, da se ubija pevovodja mesece in mesece s kakim težkim „solo“, ne zmeče se, je-li pevec težki nalogi kos. Pevovodji je deveta briga, kako izvrši solist svojo nalogo; glavna stvar je, da doseže vsak glas. Kako ga pa doseže in kak glas ima „solist“, zato se on ne zmeni. Ni čuda potem ako moramo poslušati take grozne samospjeve, da bi človek najraje dvorano zapustil. Za samospjeve je treba dobrega izvežbanega glasu in takih najdemo pri naših društvih presneto malo. In še pri teh izvežbanih glasovih je treba, da pevec doda petim besedam neki naglas, da nam tako poje, da čutimo žnjim, da razumemo pevca in skladatelja. Mi se moramo s pevcem veseliti, žnjim tugovati, ž njim misliti. A ne le to; tudi pevec mora skladatelja dobro razumeti, ako hoče, da bode imela pesem pravi vspeh. Le tedaj nam ugaja tak samospjev, ako pevec stori vse to; ako ima solist lep, krepak, mil in čist glas, ako on vse višave in nižave in vsa težka mesta z neko lehkostjo premaga, ako se on, kakor navadno pravimo, z glasom igra. In najdemo vse to pri naših pevcih? Le malo je takih, koji so blagodarjeni s krasnimi glasovi, a še manj jih je, koji bi bili svoje glasove izvežbali.

Zato pa mi je tudi neumevno, zakaj se naša društva tako silijo na oder s takimi samospjevi, ko gotovo vejo, da občinstvu veliko bolj ugaja naj si bode še tako kratka pesmica v zboru. Res, da ima dotičnik najboljšo voljo, da bi dobro izvršil svojo ulogo, da bi ustregel občinstvu, a kar ne gre, pa ne gre. Poslušalci ga res hvalijo, a ta hvala je le navidezna, oni ga le zato hvalijo, ker poznajo njegovo dobro voljo in mu hočejo za trud, kojega je s pesmijo imel, dati neko plačilo z odobravanjem. (Dalje prih.)

Občni zbor

„Delalskega podpornega društva“.

K zboru temu došlo je kakih 300 članov.

Predsednik prof. Mate Mandić pozdravi dole člane povdarjajoč, da je društvo v tekočem letu dosta nazadovalo, na čemur pa ni odbor kriv, ampak skrajno

neugodne razmere, kakor se razvidi iz tajnikovega poročila. Povdarjal je tudi veliko važnost „Del. podpornega društva“ v prvi vrsti za delavski stan, v drugi vrsti pa za ves slovenski živelj v Trstu.

Predno prične tajnik g. Fran Polić s čitanjem svojega poročila, predstavi predsednik vladnega zastopnika, viteza Vidica, kojega so udje spoštljivo pozdravili.

Iz tajnikovega poročila posnamemo, da je imel odbor ogromno delo, ker je trebalo društvo preosnovati v zmislu postave z dne 30. marca 1888 l. št. 33. S to preosnovo je postalo društvo enakoveljavno okrajnim blagajnam. Društvo je v gmotnem oziru nazadovalo radi obilih slučajev belezni, provzročenih po „influenca“. Na tem nazadovanji so pa tudi mnogo krivi nemarno plačujoči člani. Društveno premoženje zmanjšalo se je za 2.370 gl. 90 kr. ter je znašalo koncem leta 1890 15.868 gl. Sprejetih je bilo v tem letu 204 družabnikov in 60 družabnic; izbrisal je pa odbor 105 možkih in 41 ženskih. Umrlo je v tem letu 11 družabnikov in 3 družabnice. Koncem leta imelo je društvo jednega častnega člana, 9 ustanovnikov, 39 podpornikov, 1127 rednih možkih in 188 ženskih udov. Bolnikov je bilo 669 in 712 slučajev boleznii, kojim se je izplačala podpora 10.743 gl. 42 kr. Sama zdravila je dobivalo 238 članov. Za zdravila potrošilo se je skupno 947.42 kr. Vsega skupaj je torej društvo izplačalo 11.690 gl. 84 kr.

Društvena knjižnica broji 2497 knjig. Poročilo tajnika odobri se brez ugovora.

Zatem prečita in pojasnuje blagajnik, g. Dragotin Schmidt, račun blagajne možkega oddelka od 8. januarja do 5. oktobra 1890, račun pohištva, račun kranjske hralnice, račun prve zagrebške hralnice, račun pokojninskega zaloga možkega oddelka, izkaz premoženja, račun blagajnice ženskega oddelka od 8. januarja do 5. oktobra 1890, račun pohištva, račun pokojninskega zaloga, račun hralnice in izkaz premoženja ženskega oddelka, izkaz skupnega premoženja; račune za dobo od 6. oktobra do 31. decembra 1890, račun kranjske hralnice, izkaz premoženja bolniškega zaklada, upravni zaklad, račun zagrebške hranilnice in izkaz premoženja upravnega zaklada.

Računi se odobre brez ugovora.

Zatem je prišla na dnevni red sprejemba pravil, o kateri točki pa se ni moglo razpravljati, ker ni bilo navzočih 2 tretjini članov in se v ta namen v nedeljo dne 29. t. m. zapet skliče občni zbor v prostore društva.

Član Benčina vpraša, kako je to, da se denar, kojega plača zavod v zavarovanje proti nezgodam spravi v blagajno, mesto da ga dobe dotični ponearečeni udje.

Predsednik pojasnuje, da postava tako veleva, da ta denar pripade društveni blagajni.

Člana Hvastja in Benčina ostane pri svojem menenju, da ta denar pripada dotičnim članom.

Tajnik Fran Polić pojasnuje, da zavarovalnine ni dolžan plačati delavec, ampak njega gospodar. Potemtakem ni postavno, ako gospodar tirja odškodnino od delavca za vplačano zavarovalnino. Ker pa delavca pri zavarovanju proti nezgodam ne zadenejo nikake dolžnosti, torej tudi nima pravice zahtevati v takih slučajih posebne odškodnine, dokler uživa od društva navadno podporo v slučaju boleznii.

Potem, ko je še g. dr. Pretner govoril o tej zadevi, sklene se, da pride ta točka zopet na dnevni red pri občnem zboru, ki bode v nedeljo.

Pri volitvi novega odbora so bili jednoglasno izvoljeni g. prof. M. Mandić predsednikom, odborniki pa: dr. M. Pretner, Fran Hafner, Jakob Perhave, Anton Slajko, Ljudevit Ružić, Anton Bogdanović, Ant. Vrabeč, Jernej Novak, Ivan Kra-

pež, Andrej Vrtovec, Gregor Lotrič, Josip Prele, Miha Grahor, Jernej Čelan, Fran Primožič, Franjo Mavrič, Anton Rep, Maks Cotič in Ivan Besednjak; z ogromno večino pa: Anton Kljun, Drag. Schmidt in Fran Dollenz. Namestniki so bili voljeni: Valentin Kosovelj, Vekoslav Kalister, Josip Urbančič, Ivan Leve, Franjo Prele, Andrej Visentin. Pregledovalci računov: Janko Draščik, Ivan Kikel in Jakob Škamperle. V razsodišče: Josip Renčelj in Valentin Ster.

Ker pa sta se gg. Fran Dollenz in Janko Drašček odpovedala časti odbornika, oziroma pregledovalca računov, bil sta na njuni mesti z akklamacijo izvoljena g. Valentin Kosirnik odbornikom, in Fran Polić pregledovalcem računov.

Po dovršeni volitvi zahvali se predsednik članom na udeležitvi in uzornem vedenji, pozivlja člane, da se tesno oklenejo društva ter je kolikor móči obvarujejo raznih škod in zaključi zborovanje trikratnim „živio“ presvetlemu cesarju.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor. V seji proračunskega odseka dne 23. t. m. dovršili so obravnavo o proračunu naučnega ministerstva. Obravnavali so tudi o prošnji mesta kranjskega, da se ponovi tamošnja gimnazija. Odslek je odstopil prošnjo to naučnemu ministerstvu, da jo uvažuje. Bojimo se, da bode imela isti negativni vspeh, kakoršnega so že imele razne druge resolucije. — Za srednjimi šolami prišlo je na vrsto ljudsko šolstvo. Poslanec Šuklje govoril je o šolstvu na Koroškem. Še le v preteklem letu otvorila se je prva slovenska ljudska šola na Koroškem. Po mnogih nemških ljudskih šolah je velika večina učencev slovenskega rodu in ti učenci ne dobivajo nikakega pouka v materinem jeziku. V takozvanih dvojezičnih šolah obstoji ves pouk v tem, da učencem od daleč kažejo nek slovensko-nemški abecednik. Postava pravi, da ni smeti nikogar siliti do priučenja drugega deželne jezika, na Koroškem pa je narobe: tam pravijo, da ni smeti nikogar siliti do priučenja materinega jezika. Govornik zahteva od gospoda ministra, za to skrbeti, da se na koroških šolah uvede materini kot poučni jezik. Gosp. minister Gautsch odgovoril je čisto lakonično, da komur ni prav, naj se pritoži. Ta je pa lepa! Postava je sicer na naši strani, a od nas se zahteva, da še le moledovamo, da se vrši postava. Sicer pa se nam z Dunaja poroča o neki namerovani interpelaciji, tikajoči se koroških razmer, katera se ni predložila, ker so pogodili, da ne bi bila „umestna“. Pri tej priliki čulo se je tudi dokaj čuden izraz o našem listu, na katerem se pa mi prav nič ne jezimo, ampak še smejemo se.

V zborniški seji dne 25. maja volili so predsedstvo. Predsednikom je izvoljen dr. Smolka 235 od 237 glasov; prvim podpredsednikom dr. pl. Chlumetzky se 187 proti 23 glasom in drugim podpredsednikom dra. Kathrein se 178 proti 10 glasom. Da se prepredijo živinske kuge, zahtevajo poslanci Dötz in tovariši, da vlada le tedaj dozvoli uvažanje rumunske in ruske živine, ako je posebna potreba. V seji predložil je minister za trgovino več predlog, tikajočih se Lloydove pogodbe.

V državnem zboru ogrskem predložil je minister Baros predloge, tikajoče se razveljavljenja pogodbe z Lloydom in osnove pogodbe s parobrodskim društvom Adria.

Različne vesti.

Imenovanja. Predsedništvo c. kr. finančne direkcije imenovalo je carinarske

oficijale: Valentina Kosovela, Ivana Šumija in Henrika pl. Ferra nadoficijali. Pristržne čestitke, osobito prvima dvema! — Carinarskima asistentoma sta imenovana: gg. Ljudomil Nabergoj in Ferdinand Kalin; pobiratelj carine v Barkovljah: praktikant Josip Kulot. Častitamo!

Iz državnega zbora. V seji dne 25. t. m. predlagali so poslanci Ferjančič in tovariši, da se spremeni volilni red za Koroško.

Celó oficijozna „Adria“ oboja izgredo, koje uprizorjajo gospóda Italijani po Istri. List ta pravi o dogodku v Bujeh, da se je videlo, kakor bi živeli v predpustu. Potem nadaljuje: „O dogodku, da se po mestih istrskih morajo duhovniki v zaprtih kočijah prevažati od sodišča do gostilne — in to po nasvetu g. sodnika samega; — in da mora duhovnik te potem spremljati žandarmerija, kar smo nedavno doživeli — o tem dogodku premišlja naj, kdor mora. Stvar je taka, da se ni smejeti nikomur“. Mi pa pristavljamo: ne samo premišljati o tem bi morali oni, koje v to veže dolžnost, ampak tudi delati — takoj in brezobzirno. Vsaj se razumemo!

„Slovenca“ odgovorimo v jedni prihodnjih številki stvarno in mirno. „Čohljali“ pa ne bodemo nikogar, ker se nam to ne vidi posebno imenitno delo.

Graje vredna zlobnost. V tržaškem „Independenteju“ čitamo vest, posneto iz necega puljskega časopisa, da je nedavno nekje v Istri neka oseba prinesla vaškemu župniku v dar lepo podobo sv. Cirila in Metoda z namenom, da se razobesi v župni cerkvi. Dotični župnik je pa to zavrnil nehoteč sliko razobesiti, na kar je oseba šla k škofu, ki je nekda župnika pozval ter mu ukazal, da podoba v cerkvi razobesi. Župnik pa tega ni hotel rekoč, da je v njega župniji več kot polovica vernikov italijanske narodnosti ter bi slika sv. Cirila in Metoda služila le kot pausalistično sredstvo ter ljudstvo razburjala. Kako se je stvar končala, ne vemo; ali po menenju rečenega lahonskega glasilca smagal je župnik. Mi ne vemo, je-li to resničen ali izmišljen dogodek v ta namen, da se pred svetom očrni tržaško koperski škof in slovanska duhovščina. V prvem slučaju kazal bi na velikansko zagrizenost laških duhovnih pastirjev, ki v sv. slovanskih apostolih videvajo „dva paslavista“ ter s tem onečastujejo svete ukaze in naredbe iste rimske stolice, ki ju je povzdignila mej svetnike. Koliko svetih podob bi pač ostalo v naših cerkvah, ako bi Slovanov „zagrizenost“ segala tako daleč, da bi iz njih odpravljala svetce, ki so spadali laški narodnosti? Je-li tako počenjavje italijanske duhovščine res v smislu kozmopolitiških idej, katere vedno pridigujejo? „Duhovnik mora biti kozmopolitičen“ — govore ti, ter zaničljivo kažejo na vrlo slovansko duhovščino v Istri, ki vodi narod na potu v večnost in v življenju. Sami pa delajo temu prav nasproti, kajti sejejo sovraštvo mej verniki celo na sv. slovanske apostole. Ako je naveden fakt resničen, ne vemo v istini, ali se nam je čuditi lahonski najivnosti ali grozni zlobnosti. Brez dvojbe je bil pa rečeni dogodek izmišljen in priobčen, da se zopet pred svetom očrni modri višji pastir tržaško-koperski, koji po pravici noče slediti znanemu dr. Flappu, temveč hoče vsem svojim ovčicam biti enako pravičen. Pravica pa je oni trn, ki najbolj bode primorske Lahone, radi česar se zaganjajo v našega višjega pastirja liki lačno vrano v tršlo mrcino.

Mestne volitve v Gorici. — V zadnji številki smo poročali, da se je gosp. Konrad pl. Fabris, novoizvoljeni staršina in vrli slovanski župan v Št. Ferjanu v Brdih, odpovedal izvolitvi, ker je bil proti njegovi volji izvoljen od združene liberalne in klerikalne stranke, ter podpisan od vlade. To svojo vest nam je popraviti v tem zmislu, da je na predvečer volitve odklonil le ponujano mu kandidaturo. Izvolitve do zdaj pa še ni

odklonil, česar tudi ni želeli, kajti to je mož, katerega goriški Slovenci prav radi vidijo v mestnem starešinstvu in obžalujejo, da so radi discipline morali glasovati za grofa Lanthieri-ja, ki bi bil dober kandidat za prvi razred.

Včeraj so bile volitve v prvem razredu. Slovenci se te volitve niso udeležili iz razlogov, katere nam naznani naš goriški dopisnik. Slovenski volilci I. razreda dobili so že v nedeljo 24. t. m. naslednje naznanilo:

Odbor političnega društva „Sloga“ v Gorici naznanja p. n. gg. slovanskim volilcem I. volilnega razreda, da po vsestranskem pretresovanju sedanjih, deloma popolnoma novih okoliščin, je prišel do sklepa, da bi bilo v narodno-političnem oziru za goriške Slovence najbolje, ako bi se ne udeležili dopolnilne volitve v mestno staršinstvo dne 26. t. m.

V Gorici, 23. maja 1890

Načelnništvo.
Tržaški okolščani, kakor tudi drugi kmetje s Krasa in mestjani sami imajo lepo navado, da se ob nedeljah in praznikih shajajo na nekaterih krajih mesta, da se vkupe pogovoré o domačih in družih poslovih. Enaka shajališča so pred cerkvijo sv. Antona novega in pri Chiozzi. Tu jih vidiš ob nedeljah in praznikih pomenkovati se in ukrepati o raznih stvareh; mnogo njih prihaja tu sém, da najdejo svoje znance ali prijatelje, s kojimi imajo opravka. Vsi čedno oblečeni, prijaznega in mirnega vedenja ne store nikomur najmanjše nedloge; — vendar nekateri Lahone ti shodi pečejo in najdrznejši mej njimi klical je minoli teden v svojem članku v „Mattinu“ političiste, da odženejo to množico izpred cerkve sv. Antona rekoč, da je nadležna ter ovira mestni promet. Okoliščani naj bi ostajali doma, kjer imajo zadosti velike cerkve! Hm, lahonski dopisun se repenči ali zahman. Njemu niso menda toliko zoperni okoliščani, tembolj ga pa jezi njihova slovanska govornica, v kateri se oni pogovarjajo. Kaj bi pač rekli neodrešeni iz obljubljené dežele, ako bi videli sredi mesta take kopice slovanske govorečih ljudi. Pač slabo menenje bi odnesli s seboj o laškem Trstu. Vsem onim, ki imajo navado shajati se na rečenih mestih, priporočamo, da te navade ne opusté, kajti okoliščan je v Trstu tisočkrat bolj doma, nego sém privandrani lahoni in poročevalci lahonskim glasilom.

III. skupščina „Zaveze slov. učiteljskih društev.“ Pri zborovanju vnela je točka „Pravne razmere ljudskih učiteljev“ združena s točko „O socijalnih razmerah slovanskega učiteljstva v sedanjih časih“ dolgo in živahno debato. O točki tej vsprejela se je nastopna resolucija:

1. Ljudskemu učitelju naj se dovoli vsaj toliko plače, da bode zamogel stanu primerno živeti, kakor zahteva državni zakon z dne 14. maja 1869. leta. 2. Ako deželni zbori tega ne privolijo, naj učiteljstvo prosi države pomoči. 3. Pri oddaji učiteljskih služb uvede naj se status po starosti službenih let, kakor je običajno pri c. kr. uradnikih. 4. Slovenski učitelj mora v javnem življenju priboriti si isti ugled, kakoršnega uživajo drugi naobraženi stanovi, torej pristoja učiteljem v vseh javnih zastopih ista veljava, kakoršna drugim stanovom. 5. Skrb „Zaveze“ naj bode v prvi vrsti, da se občinska volilna pravica pridobi vsem ljudskim učiteljem in učiteljicam. 6. Pri izdelovanju, oziroma pri premembah ljudsko-šolskih zakonov bi morale imeti učiteljstvo ljudske šole več besede in upliva, kakor ga je do sedaj. 7. Naprosijo se dotične šolske oblasti za skrb, da nastavijo vposobljene učitelje in učiteljice od dneva vposobljenja definitivno. 8. Naprosijo se dotične šolske oblasti, da ne kaznujejo učiteljev brez postavne disciplinarne preiskave. 9. Naj se dotični merodajni činitelji naprosijo, da dobe učiteljice tudi na Primorskem toliko plače, kakor učitelji.

Poročevalec g. Lapajne govoril je o predmetu „Važnost obrtno-nadaljevalnih šol“. K tej točki predčita predsednik nastopno resolucijo: „Na vsaki tri- in večrazrednici, kjer se peča prebivalstvo z obrtnijo, naj se osnuje obrtno-nadaljevalna šola“. G. Ribnikar želi, dodatek, da se precizno določi, kdo bode take šole vzdrževal. Resolucija sprejme se jednoglasno z dodatkom: „ko bode gmotni obstanek zagotovljen“.

O točki „Metoda računstva na nižji stopinji“ izraža predsednik svoje prepričanje, da je ista zavozila na krivo pot. Po razlaganju g. poročevalca, kateri priporoča metodo Lavtarjevo, po kateri si praktičen učitelj lahko pomore, vsprejmejo se vse posamične točke tega predmeta brez debate „en bloc“.

Pripomniti nam je še, da je na zvršetku seje „Zavezine“ delegacije poročal gosp. Vatroslav Holz o važnosti življenskega zavarovanja z ozirom na slovanske učiteljstvo. Ker je važnost takega zavarovanja očividna, priporočamo tudi mi gg. učiteljem, da polnoštevilno vstopijo v krog zavarovancev banke „Slavije“, o kojem zavodu smemo se nadejati, da bode vsikdar in rad gmotno podpiral koristi „Zaveze“.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu prispelo je iz preostatka računa v Nabrežini f. 150. — Daroval je nekdo za odhodnico for. 15. — N. N. 10 kr.

Pri občnem zboru „Trž. Sokola“ bili so z večino glasov voljeni: starosta brat Maks Cotič; odborniki pa bratje: Ljudevit Furlani, Vekoslav Kalister, Ivan Prelog, Andrej Kalan, Ivan Knava, Julij Mikota, Fran Inamo in Anton Lampe. Namestniki: Josip Hvala, Josip pl. Masnec in Fran Zelen. Pregledovalci računov: Gracijan Stipančič, I. Žiberna in Mihovil Vesel. Podrobnejše prihodnjič.

Barkovljansko pevsko društvo „Adrija“ priredi, kakor smo že v zadnji številki omenili, v nedeljo, dne 31. maja t. l. domačo veselico s petjem, deklamacijo in igro. Veselica je na vrtu „Allabella Barcola“. Obširni raspored prijavimo prihodnjič. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Opozarjamo slavno občinstvo na to veselico.

Vabilo na izvanredni občni zbor „Tržaškega podpornega in bralnega društva“, kateri bode v nedeljo, dne 7. junija t. l. ob 4. uri pop. v društvenih prostorih (Via Caserma 13.) Dnevni red: 1. Sprememba 19. in 23. čl. dr. pr. 2. Volitev II. tajnika. 3. Volitev II. vodstvene svetovalka. 4. Posamični predlogi. Ker je na dnevnem redu za ženske društvene članove veljavna zadeva (sprememba čl. 19. in 23.) upa podpisano vodstvo, da se bodo iste mnogobrojno tega izrednega občnega zbora udeležile. Vodstvo.

Vabilo. Občno zborovanje „Učiteljskega društva za Goriški okraj“ bode dne 4. junija ob 9. uri predpoldne v Gorici na slov. odd. dež. kmet. šole. Dnevni red: 1. O domači vzgoji. 2. O deških ročnih delih. 3. Volitev 1 uda v odsek za opis okraja. 4. Posameznosti. K obilni udeležitvi utjudno vabi

ODBOR.
S Koperščine se nam piše: V Koprju živi duhovnik, stoječ nekoliko višje na lestevici hirarhije, ki meni, da se strinja z njega duhovskim stanom, da se strastnimi nasprotniki duhovskega stanú vred zahaja doli na „rivo“ ter se posmehuje potujočim, lahonom neljubim duhovnikom. Da temu gospodu prihranijo veliki trud, kočo svojo pa ne izpostavijo veliki nevarnosti (vsaj poznamo koperske pobaline!), svetujem gg. duhovnikom, da dan sv. Nazarja ne gredo k slavnosti v Koper.

Opazovalec na parobrodu.
Iz Dobravelj se nam piše: Mislim, da je prav pogodim, ako katero rečem o naših razmerah. Bolje bi seveda bilo, ako ne bi trebalo pisati o takih stvareh, ali kaj hočemo, če je tako! Češnje je letos prav malo in izkupilo zanje bodo pičlo. Zima je pa letos tako silna pritnila, da nam

je skoro polovica trt zamrla. Posebno čutijo nearečo to občini Velike Žablje in Brje in vas Vrtočiči. Žalostno je res tam: vinogradi, popred gosto obraščeni, so sedaj na pol suhi. Ubogi kmet. Nekolik trt bode morda še ozelenelo, ali za letos ni upati pesi, ki požro obilo denarja in niso v nikako korist. Jaz nisem nasprotnik plesa v občé in razveseljavanja mladine, ali reči moram, da so taki plesi pogubni. Mladini naši bi svetovali, da se raje združi v kako koristno n. pr. bralno društvo, kjer bi se kratkočasila in izobraževala. Kadar pa prirejate veselice, glejte, da se uzorno vedete in ste drugim v izgled. Os bito pa pokažite vsakokrat, da ste sinovi slovanskega naroda.

Nekdo, ki vas srčno ljubi.
„Brivca“ X. številka izide v soboto. **„Slovanskega Sveta“** št. 10. vabina je naslednja: 1. Razstave in Slovani. 2. O latinskem obredu: Koledar. (Konec.) 3. Shod slovanskih stenografov v Pragi. 4. Ruske drobtinice. 5. Jedna slovanska in jedna ruska pesem (Orjol, Chomjakov.) 6. Rusija i Evropa. (Dalje.) 7. Ilirstvo in Slovenci. 8. Pogled po slovanskem svetu. 9. Književnost. 10. Našim čitateljem.

„Narodne legende za slovansko mladino“. Došel nam je tretji zvezek teh legend. Že povodom ocene drugega zvezka rekli smo, da je nabiratelj (g. Ant. Kosi, učitelj v Središči) mladini naši podal kaj primernege gradiva. Isto moramo reči o priidujočem zvezku. Cena 1. zvezku je 18 kr., drugemu 20 kr. in tretjemu 16 kr. Dobivajo se pri izdajatelji in pri vseh večjih slovanskih knjigotržnicah.

Iz Brna se nam piše: Poznana firma Ivan Stikoro vsky v Brnu slavila je dne 16. maja 1891. jubilej 25 letnega obstanka. Firma ta popela se je do jedne prvih trgovskih hiš v državi naši. Pridobila si je občé zaupanje zbog svoje solidnosti in poštenosti. Celó v Afriko pošilja svoje blago. Načelniku firme čestitalo je vse osobje,

Gospodarske in trgovinske stvari.

O vinu.

Tokočina, ki se v tržaških gostilnah prodaja pod tem imenom, većinoma ne zasluži tega imena, kajti ponajveč je zmes iz raznih nevinskih sestavin. Prav malo se po tržaških krémah prodaja pravega vina iz grozdja. Radi česar nam je namen opisati raznovrstna vina in njih lastnosti.

Vina hočemo razdeliti v štiri vrste, namreč: naravno vino; mešano vino; umetno narejeno vino in slednjič ponarejeno, nabrozgano spackano vino. Naravno vina dobiva Trst iz raznih krajev. Najčešče pa iz sledečih šest dežel, po katerih se vina i nazivajo.

Prvo in, po izreku izvedencev, zajedno tudi najboljšo vino je ono iz tržaške okolice, ne izvzemai bližnjega Krasa. Najboljšo je pa vendar proseško vino, katerega štejejo mej najboljša izmed dobrih svetovnih vin. Škoda je le, da tržaški okoliščan v občé premalo pazi na umno poljedelstvo ter se z vinorejo peča samo kot s postranskim opravkom ter si zaslužka raje išče v mestu, nego da bi obdeloval ono sicer malo ali jako mastno zemljo, ki bi mu izvestno poplačala njega trud. Čeprav pečena in kamnata, ugodna je tržaška okolica za poljedelstvo. O tem nam pričajo vrtnina in cvetlice, katere goje spodnji okoliščani ter jih v mestu dobro prodavajo. Tudi je okoliščanom skoraj še neznan umno kletarstvo in drugo raznolično ravnanje z vinom, katero bi jim brez dvojbe koristilo ter bi okoliščanska vina povzdignilo do prave veljave. Tako je prešanje ponajveč še na primitivnem stanju, itd. Ker je mestu nedostajalo okoliščanskega pridelka, obrnilo se je drugam po vino.

Krivda pa, da se v tržaški okolici vinarstvo ni razvilo kakor drugod, spada najbolj na tržaško kmetijsko društvo, za katero se nikdo v okolici ne

zmeni in skoraj niti ne ve, če obstoji, kajti isto je laško, a okoličan tržaški ne razume tega jezika. Pač živa je potreba, da se naši poslanci skupijo ter zahtevajo od vlade, da odpravi to anomalijo ter ustanovi kmetijsko društvo v tržaški okolici s slovenskim poslovnim jezikom.

Druga vrsta vina je istrsko vino, ki se deli v takozvano „pijantadello“ in drugo vino. Prva se prideluje na malih vinogradih iz črnobelkastega grozdja. Ponajveč se izvaža iz Poreča in Rovinja.

Izmej dalmatinskih vin najboljše je viško, slabše pa iz Šibenika in Brača. Dalmatinsko vino je v obče mastno, v sebi ima mnogo alkohola, temne barve in mnogo beljakovine.

Izmed grških vin imamo vino iz Sv. Mavre jako močno in črno ter rabi za barvanje vin. Najslabše je patraško vino, težko in alkoholično; v tem vinu čuti se duh po smoli, kojo grški poljedelci pridevajo, da se vino dlje časa obdrži.

Izmed laških vin uvaža se puljsko, lahko in alkoholično; siciljansko, jako alkoholično in težko ter nekoliko grenko.

Slednjič dobivajo se tudi ogrska vina, jako rezka, kajti narejena so iz še nezrelega grozdja. Takšna so v obče naravna vina, ki se dobivajo v Trstu, ali poleg teh na prodaj so večidel mešana vina. Navadno delajo oštirji in prodajalci na debelo takozvani „tajo“. Mešajo namreč bolj kislina vina s sladkajimi, alkoholična z lahkiimi. Istrsko vino mešajo s „pijantadello“, da jim je mogoče ceno znižati, dalmatinsko ali grško vino z ogerskim, laško z obemi.

Ako je vino sladko, pomešajo nekoliko tartarične ali tanične kisline. Če je preкисло, mešajo ti marmorjev prah ali apnen karbonat. Ako je premalo alkoholično, pomešajo do dva litra škrobnega špirta na hektoliter; drug špirit se ne sme rabiti.

Ako se vino meša zgolj z navedenimi tvarinami, ni še zdravju škodljivo, niti ponarejeno; sme se tedaj uživati, kajti v sebi ima še vse vinske lastnosti. Ako se pa vinu kaj drugega primeša, ni več zdravo vino, ampak uvrščamo je mej ponarejena vina.

(Dalje prih.)

Hiša v najem.

Zapuščinska hiša (fabrika) z več sobami in drugimi prostori, da se v najem. Hiša je vziasti pripravna za letovišče, ter je komaj četrt ure od južno-železnične postaje Kilovče (Küllenberg) oddaljena.

V najem se da na mesec, ali pa do 24. aprila 1892 in sicer z opravo, ali brez nje.

Ponudbe sprejema Ivan Baša v Bitinji, P. Prem, Notranjsko. 1-2

V najem

se odda ali proda hiša številka 64 v v Koprivi na Krasu s 4 sobami, kuhinjo, štalo, vodnjakom. Več se izve v Ricmanjih h. št. 26. 1-3

Candeo-ve škropilnice

proti peronospori od mnogih strani za najboljše spoznane, se dobivajo le pri

Živic in družb. v Trstu
-5 ulica Zonta 5

po lanski niski ceni. — Dobivajo se tudi izvrstne žvepljalke za trte in in vsakovrstni stroji za kmetijstvo; mlatilnice in čistilnice za žito, stiskalnice za grozdje in tropine, mlinci za grozje, sesalke itd.

Priporoča se omenjena trdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Lastnik pol. društva „Edinost“.

Kopališče

„Gallegante Nazionale“,
ležeče nasproti Lloydove palače odpre se
v ponedeljek 1. junija 1891.
2-1 Udova Adolfa Buchler.

Velika zaloga OPANKOV

je na prodaj pri 4-4
ANDREJU KALANU
Via Caserma št. 6 v Trstu.

AVGUST BRUNNER TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolivnica
Avgusta Brunner-ja prevzame vsa sem spadajoča dela kakor: STROJE, PRESE, SESALKE, ŽELEZNA OMREŽJA, STOLPE, CEVI večja in manjša POPRAVLJANJA.
Za notranje dežele pristo carino.

Die Maschinen-Fabrik und Eisengießerei von **August Brunner** übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GITTER, SAULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN. Nach dem Inlande zollfrei.

Telefon št. 291. 2 12

Spomladansko zdravljenje

najboljše je s čajem iz tavžentrož (milleflori) kri čisteče in neprekosljivo sredstvo zoper palenje v želodcu, hemoroidalne bolezni itd. — Zavrtek z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 nov., dobi se edino v 2 10
odlikovani lekarni Praxmarer (telefon 207)
Ai due Mori, Piazza Grande.
Poštne pošiljke izvršujejo se v utegoma. Čuvati se je treba ponarejenega zdravila.

Mejnarnodni promet
prve Primorske družbe za prevažanje mēblev
KONRAD EXNER
via Squero Nuovo št. 7, skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v Trstu.

Podružnice v Pulji, Gorici, na Reki in v Opatiji
Zavod za shranjevanje mēblev in efektov.
Prevažanje mēblev vzprejemlje se na vse strani.
— Razpošiljajo in vzprejemljejo se v varstvo kovčegi, zaboji, koši itd.

Trgovinska agentura državnih železnic. — Spedijski bureau c. kr. južne železnice v OPATIJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov — Nakladanja in razpošiljanja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za poštno in hitro pošiljke in pošiljke 8-2

Glavna agentura paroplovnih družb za Istro in Dalmacijo.

NB. Prazni vozovi za prevažanje mēblev odpošiljajo se točno na vse postaje. Informacije točne in gratis. Vprašanja je stavljati direktno na centralo v Trstu. 7 8

Trgovsk pomočnik

vešč v svojem poslu, ki govori slovenski, nemški in italijanski in zna tudi nekoliko knjigovodstva, išče službe v prodajalnici s specerijskim blagom.
Ponudbe s pogoji naj se pošiljajo na uredništvo našega lista pod gornjim naslovom.

Naznanilo.

P. t. občinstvu naznanjam, da sem otvoril

na Dunaji, I., Kohlmarkt št. 22.
ELEKTROTEHNIČEN ZAVOD

Vsprejemam vsa dela, spadajoča v to stroko, upeljavo električnega svetla, prenos električne sile in dr.

Cene računam najsolidnejše.
Vsa pojasnila dajem z največjo natančnostjo in hitrostjo. 9-9

J. ŠČUKA & Comp.

Krasne uzorke na privatne naročitelje 20-15
badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nfrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dooking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrē; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne loračke kapute, tvari koje se pere. Plaid za putnike od 4 14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čiste vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štino ih posud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

IV. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarsko.
U mojem stalnom skladištu u vrijednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnicj j-st pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi us koju stotinu naručala uzorak u kratko ništa preostalo, to je ono usljed toga prava sliaparija, kad tvrdeke za suknom objelodanju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakone takovog postupanja jesu bjelodane. — Odrezci, koji se nedopodaju, zamjenjuju se ili se povratu novac. Kod naručbe treba navesti boju, duljinu i cennu.
Pošiljke jedino uz poštarsko ponuzetje preko 10 for. franko. 15-24
Doplauje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francuzkom jeziku.

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustijuh itd. mogu se u kratko vrijeme izliječiti rabljenjem NADARENIH 29-30

Prendinijevih sladkišah (PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini. lučbar i ljekarnar u Trstu
Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd Prebd-nih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.
Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponučinjaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijevu sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (skatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima ntišnuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“
Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.
Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta. 42-43

s priznanim sredstvom za sikanje pri visokih in nizkih trtah. Posoda je vsa iz rudočega bakra Delo je točno izvršeno. Jako koristno o rabi tekočine. Neutrudi delavca Rabi se lahko več let brez da se pokvari.
BOLJE SO OD VSIH DRUGIH.
347 prvih nagrad pri raznih natecanjih.
Edini zastopniki za Avstro-Ogersko Vit. Evg. prof. Giordano v Gorici, dež. kmetijska šola, in Henrik Pegan v Trstu, Via Sanità 17. — Cena pristo carine f. 22. — Brezplačni zamot. — Franco na postajah v Gorici ali v Trstu; v Trstu tudi na brod. Plaća se napred. 9-10

Tiskarna Dolenc v Trstu

Ivan Zimolo

lastnik podjetja za prirejanje pogrebov v Trstu in na Reki,

umrl je danes ob 6. uri pop. po dolgi in mučni bolezni, v 63. letu dobe svoje in previden s svetimi zakramenti. Prežalostni podpisani javljajo, v ime drugih globoko užaljenih sorodnikov, to britko zgubo vsem znancem in prijateljem.

Mrtvaški ostanke dragega ranjcega prepeljejo se v sredo, dne 27. t. m. ob 5. uri popoldne iz lastne hiše, via dell'Istituto št. 15, na pokopališče.

TRST, 25. maja 1891.

Regina Zimolo, soproga.
Anton Zimolo, sin. — Karolina Zimolo, nevesta. — Aristia Mosca (odsoten). zet. — Ivan Mosca, Regina Mosca, unuki. — Josip Zimolo (odsoten). brat. — Angela udova Dragovich, Antonija Visentini (odsotna), sestra.

P. n.

14 18

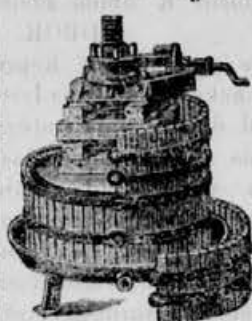
Podpisana tovarna pohištva usoja si javljati, da se bodo prodali zaradi preselitve vsi njeni izdelki: spalne sobe, obedne sobe, pohištvo za salone, za pisarnice, za kuhinje in predsobe pod pravo vrednostjo, da se prihranijo stroški selitve.

Priporočajo slavnemu občinstvu okoristiti se s to ugodno priliko, bilježim preponižno

Ignac Kron

TRST — Via del Teatro številka 3 — TRST.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sikanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, mlatilnice, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, Häckseovel strojeve za rezanje krme, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, vinske sisaljke, spreme za konobu, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!
Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačkom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franco. Solidna zastupstva ustrajati će se povud.

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.